

VƯỜN QUỐC GIA PHONG NHA - KÊ BÀNG TRONG CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN DU LỊCH BỀN VỮNG TỈNH QUẢNG BÌNH

■ **NGUYỄN VĂN KỲ**
PHÓ GIÁM ĐỐC SỞ VHTTDL QUẢNG BÌNH

Nằm ở phía Tây Bắc tỉnh Quảng Bình, cách thành phố Đồng Hới khoảng 50km, Vườn Quốc gia (VQG) Phong Nha - Kẻ Bàng thuộc địa phận ba huyện Bố Trạch, Minh Hoá và Quảng Ninh. VQG Phong Nha - Kẻ Bàng thành lập từ ngày 12-12-2001 theo Quyết định 189/2001/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, trên cơ sở nâng hạng Khu Bảo tồn Thiên nhiên Phong Nha. Tại kỳ họp toàn thể lần thứ 27 từ ngày 30 tháng 6 đến ngày 5 tháng 7 năm 2003, đại diện 160 quốc gia thuộc Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hoá Liên Hợp Quốc (UNESCO) đã công nhận VQG Phong Nha-Kẻ Bàng là di sản thiên nhiên thế giới với nhiều tiêu chí nổi trội về địa chất, địa mạo.

Theo kết quả nghiên cứu về lịch sử của Phong Nha - Kẻ Bàng qua các niên đại địa chất cho thấy, vùng này có một quá trình phát triển lâu dài cách ngày nay trên 400 triệu năm và đã hình thành một vùng karst rộng lớn với những đặc tính riêng biệt. Bên cạnh đó, Phong Nha - Kẻ Bàng còn là vùng rừng nhiệt đới có hệ động thực vật đa dạng và quý hiếm được ghi vào sách đỏ Việt Nam và Thế giới, như: gỗ, lát hoa, mun sọc, huê mộc, lan hài, Voọc Hà Tĩnh, Vượn Siki, Chà vá chân nâu, Culi nhỏ, phân loại Voọc đen tuyền... Phong Nha - Kẻ Bàng còn là nơi có chỉ số đa dạng sinh học về cá nước ngọt cao nhất và cao gấp 25 lần so với khu hệ cá nước ngọt của Việt Nam.

Hiện nay, Chính phủ Việt Nam đang trình hồ sơ gửi UNESCO đề nghị công nhận VQG Phong Nha - Kẻ Bàng là Di sản thiên nhiên thế giới lần 2 về tiêu chí đa dạng sinh học.

Kỳ diệu hơn, ở Phong Nha - Kẻ Bàng có hệ thống hang động với gần 1000 hang động nguyên sinh, trong đó có 203 hang động đã được khảo sát, đo vẽ để phục vụ công tác nghiên cứu, phát triển du lịch và các mục đích khác.

Phong Nha - Kẻ Bàng còn lưu giữ nhiều di tích lịch sử in dấu một thời oanh liệt và hào hùng của dân tộc trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ cứu nước, như: Bến phà Xuân Sơn, Bến phà Nguyễn Văn Trỗi, hang 8 thanh niên xung phong, cua chữ A, đường 20 Quyết thắng, đường Hồ Chí Minh huyền thoại.

Khu vực Phong Nha - Kẻ Bàng còn là nơi sinh sống của 3 dân tộc: Kinh, Bru-Vân Kiều, Chứt với những nét văn hoá đặc trưng, như: Lễ hội đập trống của người Ma-Coong, hát tuồng của người dân Khơmơ Hà... Đặc biệt, các tộc người Rục, Arem (thuộc dân tộc Chứt) sống ở vùng Phong Nha - Kẻ Bàng còn lưu giữ những nét văn hoá gắn với thời tiền sử của loài người.

Sự hội tụ của hệ sinh thái phong phú, đa dạng cùng với cảnh quan thiên nhiên tuyệt mỹ, các di tích lịch sử và các giá trị văn hoá đặc trưng đã làm cho Phong Nha - Kẻ Bàng trở thành một khu du lịch hấp dẫn cấp quốc gia với nhiều loại hình du lịch khác nhau thu hút hàng vạn du khách trong nước và quốc tế mỗi năm.

Hiện nay, các tuyến, điểm tham quan du lịch chủ yếu của Quảng Bình đang tập trung tại VQG Phong Nha - Kẻ Bàng, như: tuyến du lịch Phong Nha và Tiên Sơn; tuyến du lịch khám phá đường mòn sinh thái Suối nước Moọc; tuyến du lịch thăm Đền tưởng niệm các anh hùng liệt sỹ Đường 20 Quyết thắng và hang Tám thanh niên xung phong; tuyến du lịch khám phá động Thiên Đường; tuyến

du lịch sông Chày - hang Tối; tuyến du lịch khám phá thung lũng sinh tồn - hang Thủy Cung; tuyến du lịch sinh thái rào Thương - hang Én; đặc biệt, tuyến du lịch đẳng cấp quốc tế "Chinh phục Sơn Đoòng - hang động lớn nhất thế giới" đã được đưa vào thử nghiệm đã thu hút hàng triệu người trên thế giới quan tâm và đến nay tuyến du lịch này đã được UBND tỉnh Quảng Bình giao cho Công ty TNHH Một thành viên Chua Me Đất khai thác chính thức, Sơn Đoòng thực sự đã trở thành điểm đến và điểm nhấn của du lịch Quảng Bình và xa hơn nữa là du lịch Việt Nam.

Trong 10 năm, từ khi VQG Phong Nha - Kẻ Bàng đón nhận di sản thiên nhiên Thế giới đến hết năm 2013, VQG Phong Nha - Kẻ Bàng đón trên 3,2 triệu lượt khách, chiếm 39,8% tổng lượt khách đến du lịch Quảng Bình. Trong đó có 103.103 lượt khách quốc tế, chiếm 48,7% tổng lượt khách Quốc tế đến Quảng Bình; tạo công ăn việc làm cho gần 3.000 lao động, từng bước nâng cao thu nhập, xóa đói giảm nghèo cho cộng đồng địa phương, góp phần giảm áp lực đối với công tác quản lý và bảo tồn di sản.

Từ thực tế trên, có thể khẳng định rằng, Phong Nha-Kẻ Bàng là khu vực du lịch quan trọng nhất trong không gian địa du lịch của tỉnh Quảng Bình, khách du lịch đến Phong Nha - Kẻ Bàng tăng chính là yếu tố quyết định giúp cho du lịch Quảng Bình phát triển.

Xác định rõ vai trò, vị trí quan trọng của Phong Nha - Kẻ Bàng đối với sự nghiệp phát triển du lịch của tỉnh, Tỉnh uỷ, HĐND, UBND tỉnh Quảng Bình luôn đặc biệt quan tâm và có sự chỉ đạo kịp thời. Đặc biệt, UBND tỉnh đã hợp tác với Tổ chức GTZ, Ngân hàng Phát triển Đức (KFW) và Tổ chức Hỗ trợ Phát triển (DED) của Đức thực hiện Quy hoạch phát triển du lịch bền vững khu vực Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng giai đoạn 2010-2020, tầm nhìn đến 2025. Bên cạnh đó, UBND tỉnh Quảng Bình cũng đã phê duyệt và ban hành Quy hoạch tổng thể phát triển

du lịch tỉnh Quảng Bình đến năm 2020 và tầm nhìn đến năm 2025, trong đó xác định phát triển các sản phẩm du lịch tại VQG Phong Nha - Kẻ Bàng, như: du lịch hang động, du lịch sinh thái, du lịch văn hoá - lịch sử, du lịch văn hoá tộc người... là các sản phẩm du lịch đặc thù và quan trọng của tỉnh.

Khi xác định vai trò quan trọng mang tầm chiến lược của Di sản thiên nhiên thế giới VQG Phong Nha - Kẻ Bàng đối với sự nghiệp phát triển du lịch của tỉnh nhà, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Quảng Bình lần thứ XV đã định hướng: "phát triển du lịch từng bước trở thành ngành kinh tế mũi nhọn. Ưu tiên đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng, tập trung vào các trung tâm du lịch: Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng, Nhật Lệ, Bảo Ninh,... đa dạng hoá các loại hình du lịch sinh thái - hang động...". Điều này một lần nữa khẳng định, du lịch Quảng Bình đóng vai trò quan trọng góp phần phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, thúc đẩy và phát triển các ngành nghề khác, tạo nhiều cơ hội giải quyết việc làm cho người lao động, chia sẻ lợi ích, phát triển cộng đồng và bảo vệ môi trường. Tất nhiên, chìa khoá cho sự phát triển của du lịch Quảng Bình trong thời gian qua và thời gian tiếp theo chính là Di sản thiên nhiên thế giới VQG Phong Nha - Kẻ Bàng.

VQG PN-KB không chỉ đóng vai trò chiến lược trong sự nghiệp phát triển du lịch của Quảng Bình mà còn đóng vai trò quan trọng trong phát triển du lịch "Con đường Di sản miền Trung" và phát triển du lịch Hành lang kinh tế Đông Tây.

Để phát huy hơn nữa vai trò quan trọng của VQG PN-KB đối với sự nghiệp phát triển du lịch của tỉnh Quảng Bình, thiết nghĩ cần làm tốt các công việc sau:

1. Triển khai thực hiện nghiêm túc và có hiệu quả Quy hoạch phát triển du lịch bền vững khu vực Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng giai đoạn 2010-2020, tầm nhìn đến 2025, trong đó lưu ý:

- Áp dụng các hướng dẫn, quy định và ban hành cơ chế chính sách cần thiết để thu hút nguồn lực thực hiện thành công quy hoạch;

- Đầu tư xây dựng theo quy hoạch đã được phê duyệt và giám sát công việc đầu tư xây dựng một cách chặt chẽ bám sát vào Quy hoạch đã được UBND tỉnh phê duyệt;

- Cần nâng cao nhận thức xã hội về du lịch, trong đó cần tập trung vào việc nâng cao nhận thức cho các đối tượng quản lý, các nhà đầu tư, các doanh nghiệp du lịch và cộng đồng vùng đệm về phát triển du lịch.

- Các nhà đầu tư trong và ngoài nước đầu tư vào phát triển du lịch ở khu vực Vườn Quốc gia Phong Nha – Kẻ Bàng phải ký cam kết bằng hợp đồng với Ban quản lý Vườn về trách nhiệm bảo vệ môi trường, cảnh quan,

khai thác hợp lý tài nguyên, đảm bảo phát triển du lịch bền vững và nghĩa vụ của nhà đầu tư đối với Vườn Quốc gia.

- Chuẩn bị cho cộng đồng để thích nghi với tác động của việc phát triển du lịch và chuẩn bị cung cấp các cơ sở vật chất kỹ thuật đào tạo cho những người chuẩn bị hoạt động trong ngành du lịch tại Vườn Quốc gia.

2. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, xúc tiến quảng bá về Di sản Thiên nhiên thế giới VQG PN-KB, trong đó cần tập trung đẩy mạnh và chuyên nghiệp hóa hoạt động xúc tiến quảng bá nhằm vào thị trường mục tiêu theo hướng lấy điểm đến, sản phẩm du lịch và thương hiệu du lịch làm đối tượng xúc tiến trọng tâm. Trung tâm Du lịch Phong Nha – Kẻ Bàng và các công ty đang được phép đầu

tu khai thác tại Vườn có trách nhiệm và vai trò chủ đạo trong việc hoạch định chương trình xúc tiến quảng bá và huy động các tổ chức, doanh nghiệp chủ động tham gia theo cơ chế “cùng mục tiêu, cùng chia sẻ”.

3. Tập trung thực hiện đồng bộ các giải pháp phát triển du lịch bền vững khu vực VQG PN-KB, như: đào tạo nguồn nhân lực, nâng cao chất lượng phục vụ du lịch; bảo vệ tài nguyên, môi trường du lịch; phát triển cơ sở hạ tầng và dịch vụ hỗ trợ du lịch; đẩy mạnh công tác nghiên cứu ứng dụng khoa học công nghệ phục vụ phát triển du lịch; tăng cường hiệu lực quản lý nhà nước về du lịch; tăng cường liên kết, hợp tác phát triển du lịch với các địa phương nằm trên “Con đường Di sản miền Trung” và Hành lang kinh tế Đông Tây./.